

Svenska
kyrkan

Sundsvalls
församling

FÖR SAM LING S BLAD ET

Församlingsbladet nummer 3 2024

Allhelgona, tid att minnas
Så går en kyrklig begravning till

Hösten, där långsamheten får ta plats

*När löven faller av och kvar är vi
Ett litet frö får dö och bli till liv
När regnet faller ner utför min kind
Du torkar alla tårar med din vind
Då ser jag din kärlek mot mig
Då känner jag livet ifrån dig
När regnet faller ner utför min kind
Då vet du att jag älskar.*

/Carola Häggkvist

Hösten är här. Rusket, mörkret och löven som faller av träden. Den här årstiden kan kännas lång, men med hösten kommer också den höga luften, myset och ljusen. En varm kopp te framför tv:n. De tända ljusen hemma i fönstren, eller på soffbordet, ljusen i kyrkorummet och gravljusen ute på kyrkogårdarna.

Med allhelgonahelgen så framträder ljusen i vårt samhälle än tydligare – mitt i den mörkaste tiden på året så möter vi ett hav av glimmande lågor på de kanske mörkaste platserna – kyrkogårdarna. Gravar som får

en tanke, tid till eftertanke hos oss människor. Sorg och saknad får ta plats i oss och bland oss.

Hösten och Allhelgona är en möjlighet för oss att sakta ned, lyssna inåt och känna tacksamhet för de som gått vidare – en tid att minnas och se löven som faller mot marken. Om vår och sommar präglas av energi, lust och framåtanda, så har hösten en annan kvalitet. Långsamheten får ta plats.

Hösten ger också en möjlighet till förnyelse – vi har förhoppningsvis haft semester, vilat och fått vara ute i solen under sommaren. Med den mer lätta, kyliga luften, kan man känna sig inspirerad till nya saker, eller att tänka om.

Frön måste dö för att bli till liv – och samma gäller i våra liv. Livet växer när vi vågar släppa taget om sådant som inte tjänar något syfte längre.

”Du torkar alla tårar med din vind – då ser jag din kärlek mot mig. Då känner jag livet ifrån dig.” Gud går med oss, torkar våra tårar och ger oss liv.

Tack Gud, för höstens klara färger och luft, för tid av vila och långsamhet. Tack för de som gått före. I Jesu namn. Amen.

Kajsa Österling, präst

Tid för eftertanke och lugn

Välkommen till höstnumret av Sundsvalls Församlingsblad. Nu när mörkret återigen kommer så får vi fokusera på det ljus som vi kan hitta hos oss själva, varandra och hos Gud.

I detta nummer ligger fokus på Allhelgonatiden, en viktig tid för oss i kyrkan. En tid för eftertanke och lugn. I bladet som ligger framför dig kan du läsa om hur vi som församling vill möta dig ute på våra kyrkogårdar, i våra kapell

och kyrkor under Allhelgonahelgen. Du kan läsa om vår nya sjukhuspräst Lena-Maria och om vår nyinvigda orgel i Gustav Adolfs kyrkan.

Vår nya komminister Kajsa skriver en hälsning på bladet här intill.

Varmt välkommen att läsa om våra verksamheter och besöka oss i höst.

Jag vill önska dig en fin höst och Guds rika välsignelse!

*Lovisa Schmidt
Kyrkoherde*

Allhelgona, en tid då vi minns

Under allhelgonahelgen tänker vi på ett särskilt sätt på våra döda. Vi smyckar deras gravar och tänder ljus som lyser upp i mörkret. Vem minns du?

Hos oss finns tid att minnas och stöd i sorgen. Kom och tänd ett ljus, alla våra kyrkogårdar är extra bemannade och vi bjuder på fika. Du kan också besöka en andakt och gå med på en historievandring om kända profiler som är begravda på Gustav Adolfs kyrkogård. I båda våra kyrkor hålls minnesgudstjänster med fin sång och musik.

Bemannade kyrkogårdar

Gustav Adolfs kyrkogård, Skönsmons kyrkogård och Sundsvalls skogskyrkogård

Fredag 1 november kl 12.00–17.00,
Lördag 2 november kl 11.00–16.00

Andakt, musik, ljusständning och fika.

Historievandringar

Gustav Adolfs kyrkogård

Fredag 1 nov och lördag 2 nov
kl 12.15 och kl 14.15, samling vid kapellet.

Gustav Adolfs kyrka är öppen

GA-kyrkan i stan håller öppet hela helgen för ljusständning.

Fredag 1 november kl 12.00–17.00

Lördag 2 november kl 12.00–15.00

Minnesgudstjänster

Skönsmons kyrka, lördag 2 november kl 16.00

Sundsvalls Gustav Adolfs kyrka, lördag 2 november kl 19.00

Program i båda kyrkorna: MIX-kören, Ungdomskören och kören Tritonus sjunger under ledning av Rigmor Berglund, präst är Erika Helenius. Vi läser upp namnen på de församlingsbor som gått bort under året och tänder ljus för dem.

Text Camilla Sellberg, Foto: Johannes Frandsen

Lena-Maria är ny sjukhuspräst i Sundsvall

– Det ska bli intressant och roligt, säger Lena-Maria Oikarinen nu när hon tillträder tjänsten som sjukhuspräst vid Sundsvalls sjukhus. Hon har en gedigen bakgrund både inom vården och kyrkan.

– Alla mina utbildningar och arbetserfarenheter lär ska komma till nytta i mitt nya uppdrag, säger Lena-Maria. Hon har erfarenhet av vård och omsorg i både region och kommun, är tidigare diakon och prästvigdes för några år sedan.

Nu väntar den litet speciella uppgiften att i första hand vara kyrka på sjukhuset. Det innebär att finnas där för patienter, närstående och personal när det gäller existentiella och andliga frågor.

–Det känns som att arbetssättet står nära evangeliet och att gå i Jesu spår. Jag tänker på att sjukhuskyrkan är öppen för att möta alla oavsett tro, kultur eller annat. Det räcker med att vara människa med allt vad det innebär, säger Lena-Maria.

En liten del av hennes tjänst är också i församlingen med gudstjänster och förrättningar men den stora delen är i Sjukhuskyrkan.

Hon efterträder Jan Bränström som verkat i Sjukhuskyrkan som präst i ett kvarts sekel.

– Det är stort att fått vara delaktig i människors liv när det funnits behov av någon som delar bekymren och ibland glädjeämnen, berättar Jan.

Många gånger har han fått vara med i livsavgörande händelser men ibland är det kanske någons oro eller ensamhet som lett fram till ett möte.

Vi har en fantastisk sjukvård med många gånger hän-givna medarbetare. Men det är inte alltid som tiden finns att möta patienternas existentiella funderingar. Under sina år i Sjukhuskyrkan kan Jan se att vården förändrats. Färre vårdplatser men större flöde av dagpatienter. Större möjligheter att hjälpa människor med olika sjukdomar. Men människors andliga och existentiella tankar är sig ganska lika. Oro för hur livet ska gestalta sig, döden, tro, tankar kring de relationer som finns, behov av att bearbeta förluster eller händelser som varit och som format livet – det är eviga frågor som nog alltid funnits där för människan.

Nu lämnar han tjänsten med ålderns rätt och önskar Lena-Maria allt gott i det fortsatta arbetet. Ensam blir hon inte då både diakonen Fredrik Nestorsson Pettersson och pastorn Sven-Erik Flodin också verkar i Sjukhuskyrkan. När det gäller att finnas med i ett arbetslag påminner Jan om att hans företrädare Gustav Degerman sa: "När du kommer till ett sjukrum ska du inte tro att du kommer med Jesus – han är redan där!" Det kan vara en trygg och god påminnelse i arbetet.

Gustav Adolfs kyrkas orgel

“Orgeln har sina rötter mer än två tusen år tillbaka i tiden. Till kyrkan kom den på 800-talet och har efter det blivit kyrkans instrument framför andra. Här, under katedralens valv, har den fått växa ut till det under av uttrycksrikedom, som orgelns egen. Här finns en klangvärld så stor att den förmår fylla hela kyrkan, så lätt att den letar sig fram under valven, så tung att den får kyrkans grundmurar att skälva och så skimrande att den tävlar med glasmålningarnas färgdans. Därför kan den ge uttryck åt Guds allmäktighet och omsorg likväl som mystiken i hans ogripbarhet. Därför förmår den också följa människan såväl in i sorgen och bönen som ut i glädjen och lovsången.”

Så inleds den text som beskriver den nya Grönlundsorgeln som kan tas i bruk i början av nittioalet. En orgel, som efter ett sekel av omvårdnad och bruk blivit ombyggd från grunden, står klar. En orgel där den ursprungliga tanken med instrumentet plockats fram ur arkiven. Kyrkans arkitekt Gustav Hermanssons ursprungliga vision med dess utsmyckning och fasad kommer i dagen. Där orgeln återigen blivit mekaniserad.

Tjugo år efter den stora ombyggnationen som resulterade i den Grönlundsorgeln vi fortfarande ser i kyrkorummet flyttades orgeln fram efter att läktaren förstärkts med järnbalkar. Det gjorde att den klingade bättre i kyrkorummet. För den som med blicken vill mäta, så är orgelfasaden 2,5 meter närmare huvudaltaret än det var innan denna flyttades.

Under slutet av tioalet upplevs stora problem med mekaniseringen av orgeln som står i behov av att åtgärdas, det går så pass långt att orgeln till slut inte är spelbar. Sedan 2022 har orgeln så genomgått en renovering där elektrifiering av dags dato nyttjats och digitala komponenter inkorporerats där pipor och bälgar kompletteras med ny innovativ teknik för att efter bästa förmåga göra kyrkorummet rättvisa.

Söndagen den 22 september 2024 återinvigdes läktarorgeln i Sundsvalls Gustav Adolfs kyrka. Det är med glädje vi ser fram emot ett instrument som kan fylla valven med sin klang och åter söka tävla med glasmålningarnas färgdans.

Text: Joakim Johansson, foto: Otto Ratz

Bakgrund

1894 Byggdes i samband med att den nya kyrkan upprättades efter stadsbranden 1888.

1938 Gjordes om- och tillbyggnad av orgeln utifrån den tidens musikaliska stilideal. I samband med ombyggnationen elektrifierades orgeln till del.

1952 Byggdes orgeln om ytterligare och omdisponerades. En av förbättringarna var att organist nu kunde leda kör och andra musiker från spelbordet.

1992 En ny orgel, mekanisk, står klar efter att ha planerats under många år. En fasad till orgeln konstrueras utifrån den ursprungliga orgelfasadrutningen från kyrkans arkitekt Gustav Hermansson. I nybyggnationen gick det att behålla många av de ursprungliga piporna. Orgeln

står sedan färdig efter 2,5 år. Den så kallade “Grönlundsorgeln” efter firman som åtog sig uppdraget, står ännu i kyrkorummet och är en romantisk orgel av katedraltyp.

2015 Orgeln besiktigas efter en ytterligare ombyggnation, denna gång av Åkerman&Lund, för att motverka hur tungspelt den blivit.

2022 Arbetet med rengöring av pipor och elektrifiering av orgeln påbörjas. Ett nytt spelbord köps av den välkända orgeltillverkaren Allen Organs. Mekaniken i orgeln ersätts med magneter och orgeln blir en hybridorgel där pipor och digitalt ljud kombineras i ett instrument som nu är helt elektriskt styrt.

Kom och lyssna till *musik*

Musik i höstkväll

Söndag 13 oktober kl 18.00, Skönsmons kyrka

MIX-kören och kören *Tritonus*, körledare och kantor *Rigmor Berglund*, präst *Malena Lundefalk*.

Folkmusik

Torsdag 17 oktober kl 19.00,
Sundsvalls Gustav Adolfs kyrka

Bach på svenska, en del av Samspel i Sundsvall. Lisa Rydberg barockviolin och Gunnar Idenstam tramporgel.

Gunnar och Lisa berättar: "Med vår klassiska utbildning som grund och med båda fötterna inom den svenska folkmusik-traditionen bjuder vi upp fader Bach till dans i hans egna danssalar sida vid sida med svenska polskor."
Präst *Lena-Maria Oikarinen*.

Konsert med Sundsvalls orkesterförening

Lördag 19 oktober kl 16.00,
Sundsvalls Gustav Adolfs kyrka

Musik genom tre sekler. Poudrial av Gunnar Bucht, Intermezzo drammatico av Ture Rangström och Symfoni nr 3 av Franz Schubert. Dirigent: Eva Lauenstein.
Präst *Tomas Aspenberg*.
I samarr. med Sundsvalls kommun och SCA.

GA-lakväll

Onsdag 6 november kl 19.00,
Sundsvalls Gustav Adolfs kyrka

Gustav II Adolfsföreningen bjuder in till en GA-lakväll! Sundsvalls kammarkör, kördirigent Inger Ögren, AER & Ulrika Bodén, Sundsvalls blåsorkester, dirigent Thomas Gathe, konferencier Fredrik Birging.
Präst, *Lovisa Schmidt*.

Musik i höstkväll

Söndag 10 november kl 18.00, Skönsmons kyrka

Musikgudstjänst i Jazzton.
Gertrud Jonsson och Erika Helenius sång.
Otto Ratz flygel.

Valda delar ur Messias av G F Händel

Lördag 23 november och söndag 24 november kl 16.00,
Sundsvalls Gustav Adolfs kyrka

Cantus vokalensemble, Granlo ungdomskör, Sundsvalls kyrkokör, Sundsvalls orkesterförening.
Solister: Sopran Anna Hanning, alt Elsa von Heijne, tenor David Saulesco, bas Mattias Olsson.
Organist Otto Ratz, dirigent Pernilla Backlund, präst Joakim Johansson.

Barnmusik i Sundsvalls församling

Vi har ett stort åldersspann när det kommer till musik för yngre barn. Ni kan välja på olika verksamheter som är speciellt anpassade efter barnens ålder, kunskap och intresse. Här bjuder vi på en kort inblick i gruppernas innehåll. Dagar tider och kontaktpersoner hittar du på www.svenskakyrkan.se/sundsvall

Spädbarnsmusik

Vi har grupper för spädbarnsmusik där nyblivna föräldrar och de allra minsta i vår församling är välkomna. Sångstunden innehåller delar som gynnar barnens språkutveckling, motorik och samspelet mellan barn och förälder. Efter sångstunden finns det möjlighet för fika och umgänge.

Spädbarnsmusiken finns både i Skönsmons församlingsgård och i Kyrkans hus. Grupperna är uppdelade efter ålder. De yngsta är från 0-8 månader och de äldre är 9-18 månader.

Musikleik

Våra femåringar bjuder vi in varje hösttermin att delta i Musikleik. En sånggrupp där barnen deltar tillsammans med en av sina vårdnadshavare. Här lär vi oss att ha kul med musik! Vi leker och experimenterar med toner, rörelse och rytm, sjunger, dansar och spelar.

Barnen får lära sig kända psalmer och ta del av vår stora skatt av svenska barnvisor.

Körlek

De barn som efter Musikleik vill fortsätta sjunga och leka får en inbjudan till Körlek som har ett liknande upplägg men här deltar barnen utan föräldrar tillsammans med oss musikledare. Självklart går det bra att komma med även om ni inte deltog i Musikleken.

Här lägger vi lite större fokus på sång och samspel men har också inslag av lek och dans för att hålla i den lustfyllda känslan för musik som dom har fått med sig från Musikleken. Tanken är att variationen i aktiviteter och en blandad planering gör att barnen behåller nyfikenhet och intresset för musik längre.

Barnkör

När barnen börjar 3:e klass har de möjlighet att fortsätta i vår barnkör där Malin Nygren är körledare. Fokus ligger till största delen på sång och körmusik. Där kan deltagarna fortsätta utvecklas som grupp och framför allt körsångare. Barnkören har deltagare upp till årskurs 6.

Alla barngrupper blir inbjudna att delta i gudstjänst några gånger under terminen.

Här ges barnen möjlighet att utföra små uppdrag. Det kan till exempel vara att ringa i kyrkklockorna, läsa inledningsord eller leda förbön.

En kyrklig begravning

När en anhörig dör så är det mitt i sorgen mycket som ska planeras. Begravningen är en del av allt detta. Här vill vi på enkelt sätt förklara hur det kan gå till i förberedelserna inför en begravning.

Ta kontakt med en begravningsbyrå

När någon avlidit tar de anhöriga vanligtvis kontakt med en begravningsbyrå för ett möte. Begravningsbyrån ringer sedan till pastorsexpeditionen i den församling man önskar ha begravningen. Här bokas datum för begravning samt lokal (GA-kyrkan, Skönsmons kyrka eller GA-kapell) präst, musiker och vaktmästare. Även minnestund med förtäring och värdinna kan bokas.

Tacksägelse i kyrkan

De närmast anhöriga till en avlidne församlingsmedlem inbjuds till en gudstjänst i församlingen där den dödes namn läses upp i kyrkan. I samband med det ber man för de anhöriga och låter kyrkklockorna ringa för att hedra den avlidnes minne.

Begravningsamtal med prästen

Efter bokning av en kyrklig begravning tar prästen kontakt med de närmast anhöriga (den som står som kontaktperson i bokningen) och kommer överens om en tid för att träffas. Mötet kan ske på prästens arbetsplats eller i hemmet. När de anhöriga träffar prästen brukar de tala om sorgen samt planera begravningen. Prästen vill gärna lyssna till de anhöriga och höra dem berätta om den döde. Under griftetalet som prästen håller under begravningen lyfter prästen fram saker som var speciellt för den döde. Det kan vara intressen, familj, personlighet mm. Griftetalet handlar främst om att förmedla hopp men att berätta något personligt är fint för att ära och hedra den bortgångne och hjälper till att framkalla goda minnesbilder. Prästen följer en särskild ordning för begravningen men mycket går att göra personligt och tycka till om som exempelvis musiken som ska spelas.

Musik och psalmer

Ibland har den avlidne tidigare skrivit ner sina önskemål om begravningsmusik annars får de anhöriga själv bestämma. Två psalmer väljs ut samt inledningsmusik och avslutningsmusik. Många väljer det de tycker är vackert eller musik som passar in på hur den döde var eller tyckte om. Prästen kan naturligtvis hjälpa till och ge råd under begravningsamtalen. När det kommer till solon så spelar kyrkans musiker till sången men solisten måste bokas själv eller genom begravningsbyrån. Det finns också möjlighet att få en låt uppspelad under begravningsakten. Då ber prästen vaktmästaren att ta hem låten från "Musikbanken" som är den musiktjänst vi använder. Det är bra att meddela önskade låtar så snart som möjligt till prästen eftersom vissa låtar kan ta tid att få hem.

Leva vidare grupp

Du som har förlorat någon närstående är välkommen att delta i våra Leva vidaregrupper. Nya grupper startar både på hösten och våren och gruppen träffas ca sex tillfällen.

Det kostar inget att vara med utan det bekostas av medlemsavgiften i Svenska kyrkan.

Grupperna leds av präst och diakon.

Är du intresserad att vara med så kontakta expeditionen 060-53 10 100 och be att få prata med en präst eller diakon eller skicka ett mail sundsvalls.forsamling@svenskakyrkan.se

Varmt välkommen!

Bårtäcken och urna att låna

Det finns vackra bårtäcken att låna i församlingen som man lägger på kistan. De som väljer att gravsätta på askgravplats, askgravlund eller minneslund kan också låna en urna av församlingen. Den urna som lånas används då under själva begravningsceremonin i kyrkan/kapellet och placeras på ett bord. Den kan sedan dekoreras personligt med blommor liksom man gör på en kista. Efter begravningsritualen så tar man ut askan som ligger väl försluten i en fin sammetspåse och den gravsätts sedan. Det är gratis att låna bårtäcke och urna.

Minnesstund

Att samlas efter en begravning och fika tillsammans kan ha en tröstande inverkan. Ibland träffas släktingar och vänner som inte setts på länge och det finns ett behov av att få prata och minnas tillsammans. Prästen kan tillfrågas att närvara och även hjälpa till med att läsa upp minnesgåvor.

Minnestund i Sundsvalls församling kan bokas i Kyrkans hus, Skönsmons församlingsgård och ibland i Nacksta församlingshem.

Avslutningsvis;

Begravningen är till för att de anhöriga ska få ett avsked av den döde men också för att de ska få ta emot hopp om en uppståndelse. Det hoppet vill vi som kyrka förmedla.

Erica Helenius och foto: Camilla Sellberg

Tips på begravningsmusik av några av våra musiker i Sundsvalls församling

Pernilla Backlund

– Air av Johann Sebastian Bach. Denna klassiker som är så vacker och som jag inte tröttnat på fastän jag spelat den så många gånger. Largo (ur konsert för Flautino och stråkorkester) av Antonio Vivaldi och Koppången av Per-Erik Moraeus.

Kersti Ålander

– Stad i ljus av Py Bäckman. Videvisan av Alice Tegnér. Gammal fåbodpsalm från Dalarna av Oskar Lindberg. Tröstevisa av Benny Andersson. Så skimrande var aldrig havet av Evert Taube.

Rigmor Berglund

– Air av Bach är fin. Parafraas på Amazing grace likaså, sen tycker jag om Gammal fåbodpsalm. Finns även fina variationer på Dalakoraler.

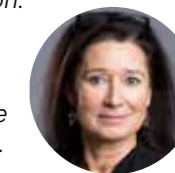
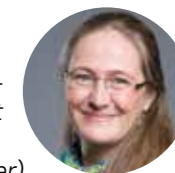
Otto Ratz

– Våren av Grieg, Amazing Grace och Jesu bleibet meine freude av Bach.

Förslag på begravningspsalmer

- 190 Bred dina vida vingar
- 231 Oändlig nåd
- 235 Som en härlig gudomskälla (Pärleporten)
- 248 Tryggare kan ingen vara
- 249 Blott en dag
- 251 Var jag går i skogar berg och dalar
- 256 Var inte rädd
- 271 Närmare, Gud till dig
- 297 Härlig är jorden
- 304 Lär mig du skog att vissna glad
- 769 Gud, i dina händer
- 796 Du lilla barn
- 798 Som liljan på sin äng
- 799 Mista en vän
- 830 Stad i ljus

Om begravning sker vid sommartid passar även psalm 200 "I denna ljuva sommartid" och psalm 201 "En vänlig grönskas rika dräkt."

Jag är inte medlem, men vill gärna bli!

Namn:

Adress:

Postadress:

Personnummer:

Datum:

Namnteckning:

**Skicka in ifylld kupong till:
Sundsvalls församling, Box 222, 851 04 Sundsvall**

Allt om medlemskap hittar du på
svenskakyrkan.se/sundsvall

MARKERA AKTUELLA SVAR

- Jag är döpt i Svenska kyrkans ordning.
- Jag är döpt i en annan evangelisk-luthersk kyrkas ordning.
- Jag är döpt i en annan kristen kyrkas ordning och önskar undervisning i Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.
- Jag är inte döpt men önskar undervisning i Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära som förberedelse för dop.
- Jag är konfirmerad i Svenska kyrkans ordning.
- Jag är konfirmerad i en annan kristen kyrkas ordning.
- Vet ej.

Verksamhet på finska

Suomenkielinen messu 27/10 klo 15 Granlon kirkossa.
Pappi Tove Norrfelt, diakoni Minna Lehto. Kirkkokahvit.
Järjestetään Selångerin ja Sundsvallin seurakuntien yhteistyönä.

Mässa på finska 27/10 kl. 15. *Präst Tove Norrfelt, diakon Minna Lehto. Kyrkkaffe.* Samarbete mellan Selångers och Sundsvalls församlingar.

Mer information kontakta Diakon Minna Lehto,
tel 060- 53 10 122 minna.lehto@svenskakyrkan.se

Vår nya sjukhuspräst Lena-Maria Oikarinen är också en resurs i församlingens finskspråkiga arbete.

Ring eller maila oss gärna!

Telefon 060-53 10 100 (mån-fre 10-14, lunch 12-13)
sundsvalls.forsamling@svenskakyrkan.se

Sundsvalls församlings digitala kanaler.

svenskakyrkan.se/sundsvall
facebook.com/sundsvallsforsamling
youtube.com/sundsvallsforsamling

**Svenska
kyrkan**

Sundsvalls
församling